

УДК 343.982.4

ТАРАН О.В., доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності Національної академії внутрішніх справ.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4752-9924>.

ГАВЛОВСЬКИЙ В.Д., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при РНБО України.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7496-9904>.

ПРАВОВЕ ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО МІСТИТЬСЯ В ЄДИНОМУ РЕЄСТРІ ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ТА ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ПРАВОЗАСТОСУВАННІ

Анотація. У статті порушується дискусійне питання щодо правового значення інформації, що міститься у Єдиному реєстрі досудових розслідувань, використання такої інформації з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження та доказування. Проаналізовано низку судових рішень та стан нормативного регулювання у контексті предмета дослідження. Обґрунтовано висновок, що інформація, що міститься у Єдиному реєстрі досудових розслідувань, має змішаний характер та визначено можливості її використання у правозастосуванні.

Ключові слова: Єдиний реєстр досудових розслідувань, витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, досудове розслідування, процесуальні рішення, початок досудового розслідування, слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд.

Summary. The article raises a debatable issue regarding the legal significance of the information contained in the Unified Register of Pre-trial Investigations, the use of such information in order to establish the circumstances relevant to criminal proceedings and evidence. A number of court decisions and the state of legal regulation in the context of the subject of research are analyzed. The conclusion that the information contained in the Unified Register of Pre-trial Investigations is of a mixed nature is substantiated and the possibilities of its use in law enforcement are determined.

Keywords: Unified Register of Pre-trial Investigations, Extract from the Unified Register of Pre-trial Investigations, Pre-trial Investigation, Procedural Decisions, Initiation of Pre-trial Investigation, Investigator, Prosecutor, Investigating Judge.

Постановка проблеми. Запровадження до кримінального процесу можливостей сучасних інформаційних технологій забезпечує оперативність та точність отримання, оброблення, зберігання і передавання інформації, обсяг якої постійно збільшується зважаючи на розвиток права, правовідносин і правозастосування.

Такими інструментами у Кримінально-процесуальному кодексі України (далі – КПК України) визначено Єдиний реєстр досудових розслідувань (далі – ЄРДР), інформаційно-телекомунікаційну систему досудового розслідування, Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему.

У цій роботі ми звернулись до питання правового статусу інформації, що міститься в ЄРДР та витягу, як форми надання відомостей з нього.

Результати аналізу наукових публікацій. Різні аспекти досліджуваного питання вивчали Ю.П. Аленін, Ю.М. Грошевий, М.В. Жогін, О.В. Капліна, Л.М. Лобойко,

Є.Д. Лук'янчиков, В.Т. Маляренко, В.Т. Нор, М.А. Погорецький, А.В. Столітній, М.С. Строгович, О.Ю. Татаров, В.М. Тертишник, О.М. Толочко, Л.Д. Удалова, В.І. Фаринник, Ф.Н. Фаткуллін, П.В. Цимбал, О.Г. Яновська та ін.

Метою статті є визначення правового значення інформації, що міститься в ЄРДР та витягу з ЄРДР, як форми надання такої інформації із урахуванням сучасного стану законодавства та правозастосовної практики.

Виклад основного матеріалу. Аналіз положень Кримінально-процесуального кодексу України (далі – КПК України) у частині визначення поняття ЄРДР, його призначення, порядку ведення, змісту інформації, що вноситься до ЄРДР показав, що законодавець звертається до “Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення” [1] (далі – Положення), у якому розкрито згадані та інші питання, а у КПК України безпосередньо визначає порядок початку досудового розслідування, відомості, які вносяться до ЄРДР щодо кримінального правопорушення, попередньої кваліфікації, даних про заявника та особу, яка внесла відомості до ЄРДР, вказує на обов'язок внесення даних до ЄРДР про процесуальні дії і рішення у кримінальному провадженні: дата та час повідомлення про підозру, правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність (ч. 4 ст. 278 КПК України), зупинення досудового розслідування (ч. 4 ст. 280 КПК України), оголошення розшуку ч. 2 ст. 281 КПК України), відновлення досудового розслідування (ч. 3 ст. 282 КПК України), закінчення досудового розслідування (ч. 3 ст. 282 КПК України), відомості щодо підозрюваних, стосовно яких слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування (ч. 6 ст. 297-4 КПК України), а щодо інших обставин, надає відсилання до Положення (п. 7 ч. 5 ст. 214 КПК України), а також визначає випадки обов'язкового надання витягу з ЄРДР (ч. 6 ст. 132, ч. 1 ст. 214, ч. 3 ст. 234, ч. 2 ст. 248, ч. 2 ст. 295-1 КПК України).

Таким чином, нормативну регламентацію щодо ЄРДР у КПК України можна окреслити наступним чином: загальна норма (ст. 214 КПК України) та окремі норми, що визначають випадки обов'язкового внесення до ЄРДР інформації про дії і рішення у кримінальному провадженні, а також обов'язок надати витяг з ЄРДР.

Що стосується правового значення інформації, що міститься в ЄРДР та витягу з ЄРДР як форми надання такої інформації, то КПК України відповідного роз'яснення не містить, на відміну, наприклад, від законодавчої регламентації інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування (далі – ІТСДР), що, серед іншого передбачає положення про те, що є оригіналами документів є документи, підписані, погоджені в інформаційно-телекомунікаційній системі досудового розслідування з використанням кваліфікованого електронного підпису, їх примірники в електронній та паперовій формах визнаються оригіналами документів (ч. 4 ст. 106-1 КПК України). Звертає увагу і те, що ст. 106-1 КПК України розміщена у Главі 5 КПК України “Фіксування кримінального провадження. Процесуальні рішення”, а ЄРДР або витяг з ЄРДР у цій Главі не згадується.

У Положенні зазначається, що витяг з Реєстру – згенерований програмними засобами ведення Реєстру документ, який засвідчує факт реєстрації в Реєстрі відомостей про кримінальне правопорушення, отриманих за визначеними у пункті 3 цієї глави параметрами, які є актуальними на момент його формування [1].

Якщо порівняти визначення понять ЄРДР та ІТСДР, то можна сказати, що зміст і структура формулювань подібні, порядок функціонування ЄРДР і ІТСДР визначається окремим положенням, яке затверджується у встановленому порядку.

Відповідно до п. 2 Положення, Реєстр створений за допомогою автоматизованої системи електронної бази даних, відповідно до якої здійснюються збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних, зазначених у пункті 1 глави 2 цього розділу, які використовуються для формування звітності, а також надання інформації про відомості, внесені до Реєстру, з дотриманням вимог кримінального процесуального законодавства та законодавства, яким врегульовано питання захисту персональних даних та доступу до інформації з обмеженим доступом [1].

ІТСДР – це система, яка забезпечує створення, збирання, зберігання, пошук, оброблення і передачу матеріалів та інформації (відомостей) у кримінальному провадженні (ч. 1 ст. 106-1 КПК України).

Водночас, поняття ЄРДР, на відміну від поняття ІТСДР, не визначено у КПК України, також поняття ЄРДР не включає такої функції як створення даних, документів, матеріалів, інформації.

У правозастосовній практиці неодноразово виникали питання щодо правового значення інформації, що міститься в ЄРДР та витягу з ЄРДР.

Для прикладу, декілька судових рішень, у яких розглядаються питання щодо процесуального значення відомостей (витягу) з ЄРДР, пов'язані із визначенням повноважень прокурора (групи прокурорів, слідчого, групи слідчих) у кримінальному провадженні.

У Постанові Верховного Суду зазначено, що визначення керівником органу прокуратури прокурора (групи прокурорів), який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, є кримінально-процесуальним рішенням, яке утворює, змінює чи припиняє права та обов'язки, тобто має правові наслідки, в конкретному кримінальному провадженні з його початку до завершення та за процесуальною формою має бути передбачено (встановлено) кримінальним процесуальним законом.

Надання прав, покладення обов'язків та визначення обсягу відповідальності за своєю юридичною природою потребує письмової форми заради уникнення суб'єктивізму та забезпечення правової визначеності. Витяг з ЄРДР не може замінити постанову керівника відповідного органу прокуратури про призначення (визначення) прокурора або групи прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, оскільки він не є кримінально-процесуальним рішенням, яке породжує зазначені правові наслідки в конкретному кримінальному провадженні.

Об'єднана палата дійшла висновку, що, за змістом ст.ст. 36, 37, 110 КПК України, рішення про призначення (визначення) прокурора, який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, та в разі необхідності групи прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, обов'язково повинно прийматись у формі постанови, яка має міститись у матеріалах досудового розслідування для підтвердження факту наявності повноважень. Така постанова має відповідати передбаченим КПК України вимогам до процесуального рішення в формі постанови, у тому числі бути підписаною службовою особою, яка її прийняла [2]. Аналогічну позицію відтворено у інших рішеннях ВС/ККС № 235/6337/18 від 17.12.19 р.; ВС/ККС у справі № 761/33311/15-к від 11.02.20 р.), було також висловлено тезу, що витяг з ЄРДР не є процесуальним рішенням, а отже, не породжує правових наслідків [3]; реєстр є електронною базою даних, відповідно до якої здійснюється збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних, зазначених у Положенні про порядок ведення Єдиного реєстру

досудових розслідувань, які використовуються для формування звітності, а також надання інформації про відомості, внесені до реєстру та, згідно з частиною 2 статті 84 КПК України, витяг з ЄРДР не є процесуальним джерелом доказів [4].

У Постанові Верховного Суду сформульовано відмінну від наведених позицію щодо проведення досудового розслідування не уповноваженими особами.

Сторона захисту вважає, що досудове розслідування здійснювалося не уповноваженими особами, тому докази, отримані під час досудового розслідування, є недопустимими, а засуджений не набув статусу підозрюваного і обвинуваченого.

Захист обґрунтовує це тим, що в справі відсутні постанови, якими визначені слідчі та прокурор, які мали здійснювати досудове розслідування та процесуальне керівництво у цьому провадженні.

Суд відзначає, що у матеріалах справи дійсно відсутні такі постанови.

Однак Суд не може погодитися з тим, що відсутність постанови про визначення певного слідчого або прокурора сама по собі означає, що цей слідчий або прокурор не мав відповідних повноважень.

Суд виходить з того, що КПК України не вимагає, щоб кожне рішення, яке приймається у зв'язку з розслідуванням кримінальної справи, викладалося у формі постанови. Частина 3 статті 110 КПК України передбачає, що постанова вноситься слідчим або прокурором лише у випадках, передбачених цим кодексом, або коли слідчий, прокурор визнає це за необхідне.

Аналіз положень КПК України свідчить про те, що визначення слідчого чи прокурора не є тим випадком, для якого кодекс вимагає винесення постанови. Цей висновок можна зробити зі співставлення двох пунктів частини 2 статті 39 КПК України: в пункті 1, який стосується визначення слідчого, слідчих або старшого слідчої групи керівником органу досудового розслідування, постанова не згадується, у той час як пункт 2 для відсторонення слідчого від розслідування прямо вимагає вмотивованої постанови. Частина 1 статті 37 КПК України не визначає, у якому вигляді має прийматися рішення про визначення процесуального керівника у розслідуванні.

Виходячи з правила *casus omissus pro omissis habendus est*, Суд не вбачає підстав додавати до тексту закону не висловлену в ньому вимогу і вважає, що відсутність у відповідних положеннях, які прямо стосуються регулювання цього питання, згадки про необхідність постанови, означає необов'язковість такої постанови для визначення конкретного слідчого або прокурора, яким доручається виконання відповідних повноважень у певній справі.

Більше того, правильність такого тлумачення підтверджується й іншими міркуваннями.

Відповідно до частини 5 статті 110 КПК України, обов'язковими елементами постанови слідчого або прокурора є мотиви прийняття постанови, їх обґрунтування та посилання на положення цього кодексу. У випадку визначення конкретного слідчого та/або прокурора для проведення розслідування рішення приймається, виходячи здебільшого з організаційних міркувань. Ці міркування не можуть бути обґрунтовані вимогами КПК України, але в певних випадках їх розголошення може бути шкідливим як для розслідування, так і для функціонування відповідного органу.

Повертаючись до обставин цієї справи, Суд зазначає, що відомості про те, які слідчі ведуть досудове розслідування і які прокурори здійснюють процесуальне керівництво, були внесені в Єдиного реєстру досудових розслідувань. Тривале проведення досудового розслідування, використання слідчими та прокурорами ресурсів своїх органів та інші фактори провадження свідчать про те, що розслідування і

процесуальне керівництво цими особами проводилося за відповідними рішеннями керівників.

Сторона захисту не наводить будь-яких інших підстав неповноважності слідчих чи прокурорів, крім відсутності постанов про їх визначення для цього кримінального провадження. Тому Суд відхиляє доводи сторони захисту про те, що розслідування у справі здійснювалося не уповноваженими слідчими та прокурорами, а, відповідно, й щодо недопустимості доказів, отриманих під час досудового розслідування [5].

Щодо питання підтвердження повноважень слідчого, то у рішенні Верховного Суду сформульовано іншу позицію [6].

Засуджений, аргументуючи свої доводи в цій частині, не заперечує, що відповідні документи, якими доручено слідчим проведення досудового розслідування, наявні в матеріалах кримінального провадження, однак, на його думку, вони не відповідають вимогам статей 39, 110 КПК України, оскільки складені у формі “доручення”, а не у формі “постанови”.

У судовому засіданні захисник, підтримуючи таку позицію засудженого посилається на постанову об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду (далі – об'єднана палата) від 22.02.21 р. у справі № 754/7061/15 (провадження 51-4584кмо18), в якій зроблено висновок про те, що за змістом статей 36, 37, 110 КПК України рішення про призначення (визначення) прокурора, який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, та у разі необхідності групи прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, обов'язково повинно прийматись у формі постанови, яка має міститись у матеріалах досудового розслідування для підтвердження факту наявності повноважень. Така постанова має відповідати передбаченим КПК України вимогам до процесуального рішення в формі постанови, у том числі, бути підписаною службовою особою, яка її прийняла. Відсутність зазначеної постанови в матеріалах досудового розслідування або її не підписання керівником відповідного органу прокуратури обумовлює недопустимість доказів, зібраних під час досудового розслідування, як таких, що зібрані під наглядом і процесуальним керівництвом прокурора (прокурорів), який не мав на те законних повноважень.

Об'єднана палата, зокрема, зауважила, що порушені у вказаних кримінальних провадженнях правові питання є очевидно відмінними.

На обґрунтування такої позиції об'єднана палата вказала, що в її рішенні від 22 лютого 2021 року сформульовано правовий висновок у результаті розгляду правової ситуації, яка була обумовлена відсутністю у матеріалах досудового розслідування постанови про призначення прокурора або ж відсутністю підпису прокурора на такій постанові. У ньому не ставилося і не вирішувалося питання про можливість підтвердження повноважень процесуальної особи на участь у досудовому розслідуванні у конкретному кримінальному провадженні іншим (ніж постанова) процесуальним документом – на підставі доручення. Таким чином, вказаний правовий висновок не містить орієнтирів про альтернативність процесуальних засобів (доручення чи постанова) у питанні підтвердження повноважень різних процесуальних осіб сторони обвинувачення.

Разом з тим об'єднана палата, повертаючи кримінальне провадження на розгляд колегії суддів, вказала, що наведене ілюструє інтерпретацію в застосуванні колегіями суддів вказаного правового висновку, оскільки у змісті зазначених судових рішень визнається лише узгодженість правового висновку з розглядуваними правовідносинами, а отже, йдеться про тенденцію в застосуванні, а не вказівку на ідентичність.

Отже, зважаючи на наведені висновки об'єднаної палати, викладені в ухвалі від 10 червня 2021 року, колегія суддів, розглядаючи доводи касаційної скарги засудженого в цій частині, доходить такого висновку.

У ст. 110 КПК України, на яку посилається ОСОБА_1, дійсно зазначено, що рішення слідчого, прокурора приймається у формі постанови.

Однак за змістом пунктів 8, 17 ч. 1 ст. 3 цього кодексу керівник органу досудового розслідування і слідчий є самостійними суб'єктами, повноваження яких визначені в окремих статтях КПК України – ст. 39 та 40. Положення ст. 110 КПК України не містять імперативних приписів про те, що керівник органу досудового розслідування приймає своє рішення у формі постанов.

Повноваження керівника органу досудового розслідування визначати слідчого (слідчих), який здійснюватиме досудове розслідування, у формі письмового “доручення”, яке містить ті самі реквізити, що й постанова, зокрема: посада особи керівника органу досудового розслідування, час і місце складання доручення, підстави для його винесення (статті 39, 214 КПК України), номер кримінального провадження, внесеного до ЄРДР, попередню правову кваліфікацію та вказівки щодо проведення якісного, ефективного і оперативного досудового розслідування (як у цій справі), не суперечить вимогам ст. 39 КПК України і є достатнім документом для наділення такого слідчого повноваженнями здійснювати досудове розслідування у конкретному кримінальному провадженні.

Прийняття рішення саме у такій письмовій формі (а не у формі постанови) не свідчить, що досудове розслідування здійснювалося не уповноваженою особою і що отримані під час такого розслідування докази є недопустимими на цих підставах [6].

Отже, як видається, питання правового значення інформації, що міститься в ЄРДР та витягу з ЄРДР, залишається актуальним, і хоча у згаданих прикладах наводиться у контексті підтвердження повноважень слідчого, прокурора, не можна сказати, що таким випадками вичерпується.

Так, це питання розглядалось щодо відсутності в матеріалах провадження витягу з ЄРДР щодо відомостей про зміну підозри і суд дійшов висновку, що кримінальний процесуальний закон не вимагає повторного внесення відомостей до ЄРДР [7]. За схожих обставин виник спір про обрахування строків закінчення досудового розслідування, у якому суд дійшов висновку, що при врученні підозри зі зміненним обвинуваченням у даному випадку строки закінчення досудового розслідування, передбачені п. 4 ч. 3 ст. 219 КПК України, повинні рахуватися з моменту пред'явлення особам саме зміненої підозри, про що вносяться відомості до ЄРДР [8].

Предметом дослідження судом була хронологія записів у ЄРДР для встановлення обставин і руху кримінального провадження.

Існує також практика звернення з клопотаннями до слідчого судді про надання дозволу на тимчасовий доступ до речей і документів до ЄРДР, вона цікава з точки зору висловлення позиції слідчого судді щодо доказового значення такої інформації.

Слідчий суддя приходив до висновку, що у клопотанні наведені достатні підстави вважати, що інформація про реєстраційні дії у Єдиному реєстрі досудових розслідувань, зокрема, у кримінальних провадженнях № 5201600000000319 від 09.09.16 р. та № 5201600000000456 від 29.11.16 р., міститься в речах та документах, які перебувають у володінні управління організаційного забезпечення Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформаційно-аналітичної роботи Генеральної прокуратури України, має суттєве значення для встановлення важливих обставин у кримінальному

провадженні, може бути використана як доказ, іншими способами довести обставини, які передбачається довести за допомогою цих документів неможливо [9].

У клопотанні захисник посилається на здійснення досудового розслідування кримінального провадження з порушенням кримінального процесуального законодавства. Підтвердити або спростувати вказані факти можливо шляхом порівняння інформації про прийняті процесуальні рішення з ЄРДР та оригіналів документів, наданих стороною обвинувачення.

Суд вважає, що отримання відомостей, про які у своєму клопотанні зазначає обвинувачений ОСОБА_1, має значення для встановлення суттєвих обставин у цьому кримінальному провадженні, зокрема розуміння його ходу та прийнятих процесуальних рішень, а також для перевірки строків досудового розслідування та фактичних даних, які містяться в матеріалах кримінального провадження.

Також, встановлено, що відомості ЄРДР, доступ до яких просить надати обвинувачений, враховуючи положення ст. 162 КПК України, не становлять собою та не включають речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю.

Враховуючи викладене, суд вважає за необхідне, з метою забезпечення рівної можливості використання стороною захисту права на збирання та подання доказів, а також вжиття необхідних заходів для перевірки фактів, викладених у клопотанні, задовольнити клопотання обвинуваченого про надання тимчасового доступу [10].

З огляду на викладені та інші приклади правових спорів щодо правової природи відомостей, що містяться в ЄРДР, поза сумнівом, це питання і надалі буде предметом розгляду і щодо інших обставин і рішень, а насамперед тих, для яких КПК України прямо не передбачає складання процесуального документу. Наприклад, об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування (ч. 5 ст. 217 КПК України), рішення прокурора вищого рівня у порядку ст. 313 КПК України тощо.

Як зазначено у постанові Верховного Суду, "...у будь-якому разі неналежне ведення ЄРДР не визначає належність і допустимість доказів у провадженні, зібраних органом досудового розслідування, за наявності у провадженні процесуальних документів, які підтверджують законність вчинення процесуальних дій" [11].

Отже, якщо виходити з того, що наявні процесуальні документи, які підтверджують законність вчинення процесуальних дій наявні, то інформація у ЄРДР є їх відображенням, фіксацією, обліком.

Серед рішень, для яких КПК України не передбачає складання процесуального документу, також рішення про початок досудового розслідування та внесення відомостей до ЄРДР.

Початок досудового розслідування законодавець однозначно пов'язує із внесенням відомостей до ЄРДР, при цьому не вимагаючи винесення відповідної постанови. Про доцільність винесення постанови про початок досудового розслідування (та можливості її оскарження) або відмови у ньому неодноразово висловлювались науковці і практики, проте однозначного вирішення цієї дискусії до цього часу не відбулося.

Як було зазначено, у визначенні поняття ЄРДР дієслово "створення" або його синонім, що означає первинну у цьому сенсі дію, не визначається. У нормативному регулюванні, у тому числі і назві Положення, використовується слово "формування", що тлумачиться як надавання чому-небудь певної форми; надавання чому-небудь завершеності, визначеності [12].

Формування Реєстру розпочинається з моменту внесення до нього Реєстратором відповідних відомостей про кримінальне правопорушення, зазначених у заяві чи повідомленні про його вчинення або виявлених ним самостійно з будь-якого джерела.

Усні заяви заносяться слідчим, дізнавачем (уповноваженою особою іншого підрозділу) або прокурором до протоколу, який підписується заявником [1].

Таким чином, у ЄРДР відображується інформація, яка вже певним чином створена і зафіксована (заява, повідомлення, протокол).

Водночас, досудове розслідування не можливе і заборонене без внесення відомостей до ЄРДР, тобто існування заяви або повідомлення без подальшого внесення до ЄРДР не передбачають здійснення досудового розслідування.

У доктрині обґрунтовується думка про те, що законодавче визначення моменту початку стадії досудового розслідування є некоректним, неточним та суперечить положенням інших статей КПК України (зокрема, ч. 1 ст. 214, ч. 3 ст. 214, ч. 4 ст. 214 КПК України та ін.). Якщо буквально розуміти законодавця та вважати початком стадії досудового розслідування внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, то поза межами стадії досудового розслідування залишається діяльність, яка полягає у:

- прийнятті та реєстрації заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення (ч. 1 ст. 214, ч. 4 ст. 214 КПК України);
- проведенні огляду місця події у невідкладних випадках (ч. 3 ст. 214 КПК України);
- проведенні процесуальних дій, які пов'язані з початком досудового розслідування;
  - кримінального правопорушення, вчиненого на морському чи річковому судні, що перебуває за межами України (ч. 3 ст. 214, ст. 520 КПК України);
  - затриманні особи при вчиненні або замаху на вчинення кримінального правопорушення, а також безпосередньо після вчинення злочину (ст. 207, ст. 208 КПК України);
  - обшуку затриманої особи з дотриманням правил, передбачених ч. 7 ст. 223, ст. 236 КПК України (ч. 3 ст. 208 КПК України);
  - тимчасовому вилученні майна у особи, яка затримана в порядку, передбаченому ст. 207 та 208 КПК України (ст. 168 КПК України);
  - тимчасовому вилученні документів, які посвідчують користування спеціальним правом, у особи, затриманої в порядку, передбаченому ст. 208 КПК України (ч. 1 ст. 148 КПК України);
  - оскарженні бездіяльності слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення (п. 1 ч. 1 ст. 303 КПК України);
  - розгляді слідчим суддею скарги на бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення (ст. 306 КПК України) та ухваленні відповідного рішення (ст. 307 КПК України) та ін.

Разом з тим, всі зазначені дії врегульовані КПК України, є процесуальними та здійснюються в межах саме стадії досудового розслідування. Зокрема, про це свідчать як назви відповідних статей, що закріплюють процесуальний порядок вказаних дій, так і назви відповідних глав, розділів КПК України, у межах (або структурі) яких дані статті знаходяться [13; 14].

Убачається, що ця позиція, яку ми поділяємо, може бути застосована до ширших понять кримінально-процесуальних відносин та кримінально-процесуальної діяльності.

У цій роботі ми утримуємося від висловлення власних пропозицій та дискусії щодо якості законодавства, зокрема у частині визначення і регулювання понять і відносин, які розглядаються, а тільки здійснюємо спробу визначити правову природу інформації, що міститься в ЄРДР та витягу з ЄРДР виходячи з сучасного стану законодавства, значення і використання цієї інформації і документу у правозастосуванні.

Законодавче визначення поняття “досудове розслідування” – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності (п. 5 ч. 1 ст. 3 КПК України) визначає досудове розслідування як стадію кримінального провадження, розкриває її зміст та межі, зобов’язує правозастосовувача орієнтуватися саме на внесення відомостей до ЄРДР.

Зважаючи на те, що визначеною формою надання відомостей з ЄРДР є витяг, а також відсутність вимоги про складання процесуального документу – постанови про початок досудового розслідування або іншого, єдиним документом, що підтверджує, що досудове розслідування було розпочате, є відповідний витяг.

Не можна заперечувати того, що витяг не є процесуальним рішенням, проте він як згенерований програмними засобами ведення реєстру документ на основі відомостей, що внесені до ЄРДР, засвідчує, що рішення про початок досудового розслідування було прийнято, а досудове розслідування розпочато, таке рішення є процесуальним, має правові наслідки і доказове значення.

Вважаємо також, що повнота та відповідність нормативним вимогам витягу з ЄРДР, як форми надання інформації з ЄРДР, принаймні що стосується початку досудового розслідування, у деяких випадках може мати значення для встановлення того, чи законним є проведення досудового розслідування.

У правозастосуванні також порушувалось питання, що становить інтерес в контексті цієї роботи, а саме щодо визначення того, чи є інформація, що міститься в ЄРДР, публічною. Так, у постанові Великої Палати Верховного Суду сформульовано позицію, відповідно до якої інформація, що міститься в ЄРДР щодо кримінальних проваджень, за якими до ЄРДР внесені відомості про вчинення кримінальних правопорушень, а також стосовно дат, номерів, обставин та кваліфікації внесених відомостей до ЄРДР є публічною, а інформацією, яка містить таємницю досудового розслідування, є та, яку було створено або одержано у кримінальному провадженні після внесення до ЄРДР відомостей про вчинення кримінального правопорушення. Доступ до такої інформації мають учасники кримінального провадження та інші особи [15].

Отже, якщо інформація, що міститься в ЄРДР щодо кримінальних проваджень, за якими до ЄРДР внесені відомості про вчинення кримінальних правопорушень, а також стосовно дат, номерів, обставин та кваліфікації внесених відомостей до ЄРДР визначається як публічна, то до її ознак, серед інших, належить також достовірність, що зумовлено обов’язками розпорядників (п. 6 ч. 1 ст. 14 Закону України “Про доступ до публічної інформації”. Крім того, прокурори, керівники органів досудового розслідування, органів дізнання всіх рівнів забезпечують у відомствах контроль за своєчасним, повним та достовірним внесенням інформації до ЄРДР у строки, визначені КПК України та Положенням.

Висновки.

На підставі викладеного сформульовано висновок, що ЄРДР, як і будь-яка інша база даних, має специфіку, що зумовлена метою її створення, організації, структури,

зв'язку її елементів (даних). Для ЄРДР це – збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення, формування звітності та надання інформації про відомості, внесені до Реєстру.

Правова природа інформації, що міститься в ЄРДР, має змішаний характер – доказовий, інформаційний, довідковий.

Використання інформації, що міститься в ЄРДР, у правозастосуванні (у тому числі і доказуванні) має відбуватись із урахуванням обставин провадження, правового регулювання діяльності його учасників, відомостей про рішення і дії, які підлягають внесенню до ЄРДР, строку внесення відомостей, можливостей та наслідків редагування (змін) відомостей, що містяться в ЄРДР, моменту формування витягу з ЄРДР.

Використана література

1. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: наказ Офісу Генерального прокурора від 30.06.20 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#n11>

2. Постанова Верховного Суду від 22.02.21 р. № 754/7061/15.

3. Постанова Верховного Суду від 4.10.21 р. Справа № 724/86/20. Провадження № 51-1353кмо21.

4. Постанова Касаційного кримінального суду від 9.09.20 р. Справа № 761/28347/15-к. Провадження № 51-500 км 18.

5. Постанова Верховного Суду від 19.05.20 р. Справа N 490/10025/17. Провадження № 51-6116 км 19. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/89621459>

6. Постанова Верховного Суду від 25.08.21 р. Справа № 663/267/19. Провадження № 51-3344км20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99277907>

7. Ухвала Колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 11.10.16 р. № 182/3247/14-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/61942626>

8. Ухвала Кременського районного суду Луганської області від 21.04.21 р. Справа № 414/593/21. Провадження № 1-кп/414/128/2021.

9. Ухвала слідчого судді Солом'янського суду м. Києва від 13.06.19 р. Провадження № 1-кк/760/5174/19. Справа № 760/9039/19. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/82491307>

10. Ухвала Куп'янського міськрайонного суду Харківської області від 24.11.21 р. Справа № 628/633/18. Провадження № 1-кп/628/24/21. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/101314584>

11. Постанова Верховного Суду від 30.11.21 р. Справа № 644/7203/19. Провадження № 51-1444 км 21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101634648>

12. Формування. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.); уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. 5-ге вид. Київ-Ірпінь: Перун, 2005.

13. Гуртієва Л.М. Початок кримінального провадження України та стадії досудового розслідування. *Правова держава*. 2017. № 25. С. 155-159.

14. Даниленко А.В. Природа та призначення кримінально-процесуальних функцій. *Право і безпека*. 2012. № 5(4). С. 150-154.

15. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 8.04.20 р. Справа № 826/7244/18. Провадження № 11-827апш19.

~~~~~ * * * ~~~~~